

PELASTUSOPISTO

Pelastuslaitosten näkemyksiä tulevalle tietovarannolle erityisesti palontutkinnan näkökulmasta

**Pelastustoimen T&K
-päivät, 5.6.2024**

Palontutkinnan tietovarantohanke
- Työpaketit 2 ja 3
Pelastusopisto, TKI-yksikkö
Heidi Liukkonen ja Päivi Mäkelä

PSR
PALOSUOJELURAHASTO

PELASTUSOPISTO.FI | 5.6.2024

Kuva: Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Palontutkinnan kolme tasoa

- I taso: tehdään kaikista paloista
 - raportoidaan nykyään eli PRONTOssa onnettomuusselosteelle
 - arviotaso – samalla palontutkinnan perustaso (vrt. minimitaso)
 - pelastustoiminnan johtaja
 - vuonna 2023 paloja kaikkiaan 11 929 kpl – tilastojen perusta
- II taso: tehdään vakavammista paloista (vakavat henkilövahingot, saatavilla tutkintatiedoilla arvioidaan olevan merkitystä palojen ennaltaehkäisyyn ja vahinkojen vähentämiseen, lisäksi teematutkinnat – parhaillaan yläpohjapalot)
 - raportoidaan nykyään PRONTO:n palontutkintaselosteelle
 - tutkinnan taso, tutkinnan tulokset (vrt. ykköstaso: arvio)
 - pelastuslaitoksen koulutettu palontutkija
 - vuonna 2023 palontutkintaselosteita tehty 390 kpl, 3,3 % kaikista paloista
- III tason palontutkintaa tehdään hyvin harvoin (viimeinen [Kerimäki](#))

Toimintaympäristöanalyysi

Onnettomuuskehityksen seuranta avainasemassa toiminnan kehittämisessä

- Onnettomuuksien ennaltaehkäisytoiminnan kehittäminen
- Pelastustoiminnan kehittäminen
- Varautuminen & turvallisuusympäristön muutos (millaisia uhkakuvia yhteiskuntaan kohdistuu)
- Pelastustoimen tietojen liittäminen väestötietoihin, rakennustietoihin, sosioekonomisiin tietoihin – näitä käytetty tutkimushankkeissa, tarvittaisiin myös käytännön työn tekemisen pohjaksi
- Nimenomaan palontutkinta keskeisessä roolissa onnettomuuskehityksen seurantaan rakentavan tiedon muodostamisessa

Tiedon tuottaminen ja hyödyntäminen pelastuslaitoksilla

Tiedon tuottajan näkökulma

- Tietojärjestelmän käytön tulee olla perusteltua
 - Käyttäjillä tieto miksi tietoja kerätään
 - Mihin tietoja käytetään -> motivoi tietojen tuottajia
- Jokin järjestelmä on aina olemassa, mihin tietoja kerätään
- **Sitaatti PATTI-haastattelusta:** ”Eli se tietojen oikeellisuus, se on se varmaan suurin ongelma, ja mä oon ainaki ite sitä kaikille yrittäny selittää, jolle joskus on joutunu selittää, että miks Pronto tehdään, niin sanonu, että muistaa sen, että tämä on se järjestelmä, millä me toimialana näytetään se, että mitä me on tehty. Se pitää olla sillä tavalla kirjattu, plus sitten niin, että muistakaa se, että tähän voidaan joskus palata vielä myöhemmin, että sit ei tarvi ruveta kaivaan muistiinpanoja, ku oot kerran kirjottanu sen kunnolla.”

Tiedon tuottajan näkökulma

- Tarvittavat tilastotiedot helposti hyödynnettävissä eri tasoilla
 - Pelastustoiminnan johtaja ja muut tietojen tuottajat pystyvät tuottamaan tarvitsemiaan tilastoja
- Eri täyttökohtien / niiden sisältövaihtoehtojen päivittäminen ketterämmäksi (esim. uudet energiamuodot)
- ”Lähtökohtaisesti jos tietoja halutaan hyödyntää, niin pitäisi kerätä fiksummin.”
- Raportoinnin tulisi tukea tehtävän luonnetta
 - Tietojen kirjaaminen olisi syytä suhteuttaa tehtävän luonteeseen
 - Yksinkertainen, helppo tehtävä -> yksinkertainen, helppo tietojen kirjaaminen

Pelastuslaitosten tavoitteita tiedon hyödyntämisestä

Sitaatti PATTI-haastattelusta: --- ”mut sitten mikä meil on iso Pronton järjestelmän hyödyntämisessä, nii on se, että me ei hyödynnetä siellä olevaa tietoa, ei tuoda sitä näkyväksi henkilöstölle. Me kyllä saahaan kaivettuu sieltä monenlaisia tilastoja, kuvioitua ---

No, taas ku tilastot on tämmösiä, mut jos mietitään semmosta alueellista tietoa, joka tekis ikään ku pelastustoimen näkyväksi sille henkilöstölle, ja he ikään kun ymmärtäisivät sen sinne kirjattavan tiedon merkityksen, ja (mitä sitä) tietoo saahaan, niin sillan ehkä se porukka, joka täyttää niitä Pronto-selosteita, alkas paremmin hahmottamaan sitä kokonaisuutta.

Ja sitte jos me niin sanotusti johdettaisi tiedolla, elikkä jaettaisiin sitä tietoo sitten ja kehitettäs toimintaa sen olemassa olevan tiedon avulla, niin se entisestään motivois siihen Pronton täyttöön.”

Edelleen raportointiominaisuuksista

- **Sitaatti PATTI-haastattelusta:** ” Se [PRONTO] edelleen palvelee sellaisena kivitaulusysteeminä, että sieltä on se tieto kyllä saatavissa. Mutta sellaisia nykyaikaisia toimintoja mitä meillä on ensihoidon puolella, että se tekisi automaattisesti esimerkiksi jonkinlaisia analyyseja tai ainakin yhteenvedoja tai taulukointeja tai vastaavia niin kateellisena seuraan ensihoidon puolelta sitä mitä kaikkea dataa ne saa sieltä niiden ensihoidon Merlotista --- Se mihin minä tarvitsisin sitä enemmän olisi se, että siellä olisi taustalla sellaisia toimintoja, mitkä suorittaisi automaattisia yhteenvedoja, muodostaisi taulukoita. Ja, että kaikkea tietoa ei tarvitse aina poimia niin sanotusti vaan sinne pystyisi tekemään tällaisia tai siellä olisi tällaisia asioita.”
- Mitä askeleita nyt on otettu tähän suuntaan? Sitaatti PATTI-informantilta: ”Kyllä meillä on luotu niistä vakioituja Power BI:hin vietyjä näkymiä mitkä sitten helpottaa ja nopeuttaa sitä Prontosta suoritettua tiedonhakua ja visualisoi sitä nopeammin ymmärrettävään ja käytettävään muotoon.”

Tiedon hyödyntäminen – tai paremminkin hyödyntämättömyys

- Kaikissa haastatteluissa: palontutkinnassa kerätyn tiedon hyödyntämisessä iso potentiaali, mutta toistaiseksi hyvin vajaasti hyödynnettyä
 - Palontutkintaselosteesta ei koeta olevan hyötyä pelastuslaitoksen näkökulmasta
 - Nyt painottunut vakaviin henkilövahinkoihin ja palokuolemiin
 - Tarvitaan laajempi näkökulma turvallisuuden parantamiseen
- PATTI-haastattelut: käytännössä yritetty turvata tiedonkulkua esim. valvontatoimintaan sillä, että II-tason palontutkijaryhmään otettu edustajia valvonnan puolelta (palotarkastajia)
- Miten herätteet muualle: esim. juuri valvonta, pelastustoiminta - tai turvallisuusviestintä, onnettomuuksien ennaltaehkäisy?

Miten järjestelmää ja toimintamalleja voisi kehittää?

- Tiedon jakamisen tulee olla nykyistä helpompaa
- Jatkossa järjestelmä tunnistaisi poikkeamat, jakaisi tiedot poikkeamista ja huomioista eri käyttäjäryhmille
 - Kehitysehdotusten oltava saatavilla useammille käyttäjille
 - Epäformaalin tiedonkulun haasteet vs. vakioitu ja tekniikan tukema menettelytapa
- Tiedonjakokulttuuri vaatii myös muutosta ja uusien toimintamallien omaksumista
 - OTKESin toimintamallia tiedonjaon osalta on kehitetty
 - Vuosittainen valtakunnallinen koonti palontutkinnan tuloksista ja johtopäätöksistä?
- Automaattiset syötteen ykköstason palontutkinnan eli arviotason tehneelle pelastustoiminnan johtajalle kakkostason palontutkinnan valmistuttua?

Seloste vs. raportti

Tiedot yhdessä järjestelmässä: tietoturva ja tietosuoja, hyödynnettävyys

- Kentän toiveena raportointimallien kehittäminen: erilaiset vaihtoehdot raportointiin
- Tarvetta mm. suorasanaiselle, ”kertomukselliselle” esitysmuodolle, mukaan mahdollisuus liittää kuvia ym.
- Kansallinen hyödynnettävyys
- Tietosisällön nojautuminen nykyajattelussa PT-selosteeseen: molemmissa yhdenmukainen informaatio (ei niin, että PT-seloste täytetään kepeästi ja PT-raportti kootaan huolellisesti)

Tiedonhallinta

- Huomioitava raporttien tietoturvan ja tietosuojan taso
- Tiedonhallinta koetaan haasteelliseksi, kaivataan enemmän tukea niin hyvinvointialueiden kuin pelastustoimenkin näkökulmasta

Rajapinnat ja yhteydet eri järjestelmiin

Viranomaisten välinen tiedonvaihto

- PeL 41 §/106 § -ilmoituksen tekemiseen ehdottomasti järjestelmän tukema ratkaisu
 - Toimintojen yksinkertaistaminen
 - Tavoitteena vastata lainsäädännön vaatimukseen
- Tiedon saaminen takaisinpäin: edellyttää lainsäädäntömuutosta (Tiura-Virran ja Voutilaisen lainsäädäntökatsaus)
- Sosiaali- ja terveystietojen saaminen ja kirjaaminen (edellyttää lainsäädäntömuutoksia)

PELASTUSOPISTO

Heidi Liukkonen 0295 453 411

heidi.liukkonen@pelastusopisto.fi

Päivi Mäkelä | 0295 453 549

| paivi.makela@pelastusopisto.fi

[Palontutkinnan tietovarantohanke](#) [Pelastusopiston TKI-toiminta](#)

Puh. 0295 450 201, PL 1122 (käyntiosoite: Hulkontie 83), 70821 Kuopio |

PELASTUSOPISTO.FI |

